

Snellmanin laattojen paljastus 12.6.2006
Apulaiskaupunginjohtaja Ilkka-Christian Björklund

Arvoisat helsinkiläiset, Bästa helsingforsare

Tänä keväänä on vietetty Johan Vilhelm Snellmanin 200-vuotisjuhlaa. Snellman oli yliopistomies, sanomalehtimies ja senaattori. Hän oli kansallisfilosofi ja samalla kansainvälinen tiedemies. Yhtä aikaa suomalainen ja eurooppalainen.

Tämän päivän Suomi tarvitsee uskoa tulevaisuuteen, ja näkemystä siitä, millaista tulevaisuutta kohti me olemme menossa. Uskomme yleisesti, että korkea sivistystaso ja halu oppia uutta pitävät meidät pinnalla, kun kehitys virtaa yhä nopeammin. Suomalaiset ovat olemassa niin kauan kuin meillä on jotain annettavaa muille. Silloin uskomme samoin kuin Snellman: Tiedon ja sivistyksen mahti on meidän kaikkien voima ja pelastus.

Snellman skrev i Saima år 1845: "När nationen utbildar sina egna inneboende anlag, verkar den härigenom äfven för andra nationer och för menskligheten". Här lyfter Snellman fram den enskilda individens ansvar för det gemensamma bästa. Var och en bör kämpa modigt för sin egen nation. Därigenom bidrar man till hela mänsklighetens bästa. Under Snellmans tid fördes en kraftig debatt mellan nyttotänkare och idealister. Ekonomister och kulturivrare. För Snellman fanns där ingen motsättning. Allt kunde sammanföras under samma begrepp – Bildningen. Det viktiga var att inte stagnera utan att gå vidare till ständigt nya mål.

Kaiken tämän ohella Snellman oli helsinkiläinen. Hän muutti tänne ensimmäisen kerran nuorena maisterina jo vuonna 1828. Laajojen ulkomaanmatkojen ja Kuopiossa vietettyjen vuosien jälkeen hän palasi tänne vuonna 1850 ja asui täällä miltei kuolemaansa asti. Hän lienee ollut helsinkiläisten hyvin tuntema näky juuri näissä yliopistoa, Suomen pankkia ja keisarillista senaattia ympäröineissä kortteleissa.

Helsingissä on jo joitakin Snellmaniin liittyviä muistolaattoja. Niistä kertovaa esitettä on täällä jaossa. Tänäpä paljastetaan kolme muistolaattaa, joilla Helsingin kaupunki haluaa kunnioittaa Johan Vilhelm Snellmanin elämäntyötä. Ne sijaitsevat Kirkkokatu 12:ssa ja Liisankatu 17:ssa, osoitteissa, joissa Snellman asui perheineen 1850-luvulla. Kolmas laatta on kiinnitetty tämän patsaan portaikkoon.

Snellmanin ajattelu ja toiminta tihkuu päätösta, joka ei aina tunnu aivan ajankohtaiselta. Mutta silti, helsinkiläiset: Kun seisomme Snellmanin patsaan ääressä, meitä ympäröivät Suomen historian keskeiset rakennukset: Suomen pankki, Kansallisarkisto, Säätytalo. Näissä rakennuksissa aineellistuu Snellmanin keskeinen idea: historiastaan ja tulevaisuudestaan tietoiset ja sen tulevaisuuden puolesta toimivat kansalaiset!